

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Březnem začalo meteorologické jaro. Aspoň to a snad ho brzy bude následovat i to skutečné. Astronomické jaro začne letos přesně 20. března v 16:33 hodin. Tehdy se slunce octne v jednom z průsečíků nebeského rovníku s ekliptikou, tzv. *jarním bodě*, a nastává rovnodennost. Den i noc jsou stejně dlouhé. Ale i my poznáme, že jaro je tady. Příroda se probouzí prvními květy, ptactvo nás začíná ráno budit a i ženy se vybalují z kožichů a kabátů aby mohly ukázat své půvaby. No nezaregistrujte to!

Motto

„Kdo chce nastolit nebe na Zemi, stvoří obvykle peklo.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

- „Očem se nedá mluvit, otom se musí mlčet.“
- „Je lepší mít zhruba pravdu než se přesně mýlit.“
- „Toho, co není nezbytné, nemůžete mít nikdy dost.“
- „Milka, ke ztloustnutí chvílika.“
- „Němci nikdy nedělají malé chyby.“
- „Vždy jsou tři strany každého příběhu, váš, jejich a pravda.“
- „Starý indián vypráví svému vnukovi o dvou vlčích uvnitř každého člověka. Jeden je zlý a druhý dobrý. *A který zvítězí?* ptá se vnouček. *Ten, kterého krmíš,* zní odpověď starce.“

Víte, že?

- Nad územím dnešního Jordánska nejspíš před 3600 lety vybuchlo mimozemské těleso. Exploze se podobala tunguzské události z roku 1908. Mohla se stát podkladem příběhu o zničení Sodomy a Gomory. <http://jdem.cz/fgyyv9>
- Pokud vážíš 100 kg, tak bys na Marsu vážil jen 38 kg. Nejsi tlustý, jsi jen na špatné planetě.

Zajímavá matematika

Už od římských časů měla v Anglii stopa 12 palců a tři stopy tvořily yard. Prut (*rod*), zvaný též *perch* (bidlo) nebo *pole* (tyč), byl jednotkou o délce ostré tyče, s níž středověcí zemědělci poháněli svá dobytčata. Právě prut se stal standardní jednotkou a bylo nařízeno, že jeden prut má 16,5 stopy nebo 5,5 yardu. Délka *furlongu* byla stanovena na 40 prutů a míle má 8 furlongů (stejně jako měla římská míle 8 stadií). Tak se stalo, že počet stop v míli dosáhl 5280 (80x40x16,5), ne pěkně kulatých 5000 stop, jako tomu bylo u Římanů. *z Knihy o číslech*

Může lidský druh překročit svůj genom?

Před lety se sovětská chovatelé stříbrných lišek snažili lišky trochu domestikovat. Po pět generací z vrhů vybírali ty mírnější, co se lidí méně báli. Pak to však vzdali. Liška je prostě šelmou a s tím nic nenaděláte. Podobně člověk je prodloužením lidoopů a taková pavíání jsou pěkně divocí. Nechtějte se chytit do křížku ani se šimpanzi.

Vědci říkají, že od doby kamenné jsme se moc nezměnili. Jen hromadíme zkušenosti a vědomosti. Víme toho hodně, ale chováme se stále stejně. Pyšně jsme se nazvali *Homo sapiens* – člověk moudrý. Ale měli bychom se nazývat spíše *Homo emotikus*. Protože prim v nás hraje stále emoce a rozum se prosadí jen v menšině klidných chvílí. Hádáme se, milujeme, závidíme si, jsme netrpěliví, umíme nenávidět a vedeme stále války. Jako zvíře nejisté samo se sebou a obávající se o svoji existenci.

Jak to, že jsme se za dlouhou dobu v různých společenských formacích příliš nezměnili? Naše

chování je primárně dáno našimi geny. Výchova může trochu ovlivnit jednotlivce, ale tato zkušenost se už nepromítne do jeho genů, které předá potomkům. Různí filozofové, jako More, Bacon, Oven snili o utopických společnostech, kde se uplatní jen ty dobré lidské stránky. Žádnou se však nepodařilo uskutečnit. Ani *volnost, rovnost, bratrství*, ani komunistické ideály *všem podle jejich potřeb*. Vždy to ztroskotalo na lidech. Na jejich přirozenosti. Kupodivu mnohem více se dařilo zvrhlým totalitním uspořádáním, nemajícím se svobodou nic společného. Že by i to o nás něco vypovídalo?

Zakládáme si na demokracii a diverzitě názorů. Ale zejména v poslední době se vždy najdou témata, která společnost polarizují na řádově podobné poloviny, které se navíc nesnaží navzájem přesvědčit, či najít kompromis, ale nenávidí se. Typickým jevem většiny internetových diskusí, že se nepolemizuje s názory, ale útočí na protivníka. Internet otevřel stavidla přirozenosti. Připomíná to a nahrazuje to kmenové potyčky mezi tlupami.

Možná se této emocionální genové zátěže zbavíme až ve formě umělé inteligence, tím, že ji na ni nepřeneseme. Ovšem čistá inteligence bez emocí může také pěkně překvapit.

Uvědomme si, jak se rozhodujeme. Většinou na základě pocitů, méně úvah. Pokud jsou varianty zcela rozdílné, vidíme hned, co zvolit a vlastně nejde ani o žádné rozhodování. Ovšem, pokud máme porovnávat skoro rovnocenné nebo jablka a hrušky, jsme v koncích. Marne zkoušíme použít rozum a nějakou dobu se trápíme. Když už je tlak rozhodnout se, rozhodujeme emocionálně na základě momentálně převládajícího pocitu. Emoce jsou šikovnými rádci, ale ne vždy těmi rozumnými. Často nás opanují a my pak nejsme zcela pány svého chování.

Funkční společnost mnoha milionů jedinců vyžaduje určitou vstřícnost a toleranci. Pokud ji však tvoří emocemi zmítaní jedinci, je pak i taková společnost chaotická a nevypočitatelná, či neurotická. Mezi lidské ideály patří od nepaměti rovnost a svoboda. Ovšem často se tyto dvě hodnoty sváří ve smyslu, čím více máte jednoho, tím méně můžete mít druhého. Rovnost akcentují více levicové směry a svobodu jednotlivce zase pravicové. Dnes se tyto rozdíly stále více stírají, a proto vznikají zmatky. Svoboda je chápána jako možnost volby, ovšem ani ta nemůže být bezbřehá. Je ohraničena styčnými body se svobodou ostatních lidí a povinnostmi, které vyplývají z organizovaného celku. Na to řada lidí ráda zapomíná. O rovnosti se hodně mluví, ale ta jediná realizovatelná je rovnost lidí před zákonem. Ve všech ostatních ohledech jsme si různí.

I mně se chce věřit, že většina lidí by ráda byla dobrými a vstřícnými, ale vždy se najde část jedinců, kteří to zkazí. Ambiciózních, patologických či sociopatů. A to je možná zákonitě a nevyhnutelné. Je stádo a jedinci, kteří ho chtějí vést. Tak to bylo vždy v průběhu evoluce. A proto lidský rod nemůže překročit svůj genom.

Zajímavá přirovnání

Vzpomínal na doby, kdy si hrával v uhláku na horníka. Už byl ve věku, kdy se po probuzení jako první podívá dolů, zda mu u palce nevisí cedulka. Jeho tělo už absorbovalo tolik mýdla a desinfekce, že při čurání čistil toaletu. Na vrátkách stálo „Pes je hodný, pozor na manželku“. Modlila se za dobrého muže a má ho. Ten její se nemodlil a má, co má. Zeptala se manžela, jestli ví, co je za den? ... vyděsit muže je tak snadné.... Byla ten typ, kdo si hraje s ohněm, spálí se. Kdo si hraje se mnou, lituje, že si nehrál s ohněm. Vypadala zmateněji, než chameleon v pytlíku lentilek.

Dříve jsi s ženskými kalhotkami umyl i auto a dnes si s nimi nevyčistíš ani brýle.

posbíráno leckde

Chvilé před

Každý z nás zná ty své *chvilé před*. Situace, kdy už je rozhodnuto a kostky vrženy. Kdy už se připravujeme na nevyhnutelné. Ale ještě máme čas o tom přemýšlet. Pamatuji se na noc před svojí první operací v životě, žlučník, kdy jsem netušil, co a jak mě čeká. Jak myšlenky ubíhaly, vířily v hlavě. Úplně jiné to bylo za pár let u druhé operace, břišní pooperační kýla, kdy jsem naopak už znal, jak to bude vypadat. Nebo večer před svatbou, před prvním letem do Ameriky nebo poté, co odvezli ženu do porodnice. Ošetřujete člena rodiny s těžkou chřipkou či covidem a víte, že zítra či pozítří zažijete stejně i sami. To jsou situace, kdy se skutečnost snoubí s fantazií, kdy myšlenky tepají a přicházejí jedna za druhou. Jaké to bude, až se to stane a co vše to přinese?

Často prožíváme radost z uskutečněné touhy jako zahraniční dovolené, dokončení studia, nového bytu, nákupu vysněného auta či mobilu nebo počítače. Ty chvíle před bývají nejintenzivnější. Pocit intenzivního štěstí nemůže být bohužel trvalý a tak si užíváme ty vzácné, prchavé okamžiky.

Na druhé straně známe i chvíle před zkouškou nebo než se ze zubařské ordinace ozve další prosím. Fantazie se snaží vykreslit to, co se v příští chvíli stane realitou. Někdy bývá bujná a barvitá a jindy nesažá skutečnosti ani po kotníky. Člověk se snaží marně uchopit to, co ještě nemůže znát, co ho naplňuje a pulzuje v něm.

Neurotransmitery v mozku bouří a člověk je jako v transu. Příliš nerozhoduje, jestli jsou to situace pozitivní nebo negativní a jestli jsme si je vybrali my nebo ony nás. Takových situací je v životě řada a každý člověk je zřejmě prožívá jinak, i když ta bouře v hlavě je asi společná. Ne každý musí prožít to nejhorší. Představuji si, jaká asi musí být noc před popravou? Nebo nevyhnutelné úmrtí v rodině. To jsou asi nejhorší chvíle, kterých se chce každý člověk vystříhat.

Jedné takové chvíli se ovšem vyhnout nelze. Chvilí, kdy si tělo uvědomí, že přichází konec. Říká se, že člověku se v hlavě zrychleně promítne celý život. To je vlastně ta chvíle, které se nejvíce obáváme, protože smrt jako taková není zlá pro jedince. Ta je jen změnou stavu a o ní už nemáme žádný vjem. Umírání je to, co víme, že musí jednou nastat a kterého se obáváme. Někdo ho má lehčí jiný zlé. Jen pár šťastlivců zemře ve spánku. Bude konec takový, jaký byl náš život? Obávám se, že ne a tady si nic nevyprosíme. Rozhoduje jako tolikrát v našem životě náhoda. A k té se nikdo nemodlí.

Prožijte ještě hodně svých *chvilí před* a ať jsou to ty dobré, na které pak rádi vzpomínáme.

Dětská moudra

Aby to bylo dobré, sestřičky v nemocnici musejí být sterilní.

Lékaři říkají, že nejhorší jsou smrtelné choroby.

Když se mi narodil bratříček, dali ho do akumulátoru.

Nejužitečnější zvíře je prase. Každou jeho část můžeme zužitkovat: přední a zadní část jako maso, kůži na boty, ze srsti kartáčky a jeho jménem můžeme dokonce i nadávat.

Nejsem pokřtěný, ale očkován jsem.

Nevím, kolik je mi roků, protože se to stále mění.

V mamčině bříšku je miminko, jenom nevím, jak ho spolkla.

Akvárium je vlastně malé moře, ve kterém plavou domácí rybičky.

Výživné je plat dětí, když se tatínek odstěhuje.

z netu

Nostalgie po bolševiku?

Ivan Šmíd reaguje na diskusi s kamarádem

Píšeš: dumal jsem kdysi nad tím, proč lidi vzpomínají na komanče v dobrém.

Kamaráde, rád ti odpovím a začnu pěknou oklikou:

Podívej, celé přírodní vědy jsou založené na pozorování, na porovnávání, měření, na pokusech

Co to je pokus? Vědec se zabývá nějakým systémem, jak funguje. Nastaví uměle podmínky, změří výsledek. Nastaví jiné podmínky a zase změří výsledek. Potom matematicky vyjádří závislost výsledku na nastavených podmínkách. Po mnoha pokusech vytvoří hypotézu a dá ji v plen vědcům z oboru, aby ji potvrdili nebo vyvrátili. Vznikne tak v té době platná vědecká hypotéza (pravda).

Některá přírodovědecká "pravda" zůstává platná po staletí (Newton, Galilei), jinou je třeba pozměnit či docela naruby převrátit.

A teď stříh - přejdeme ke společenským vědám, k politologii, sociologii apod. Člověk by řekl, že je to zcela jiný případ oproti SCIENCE (přírodním vědám). Že zde nelze provádět pokusy a potom přesně měřit. Ale pokusy byly již přece provedeny a přibližná měření také.

Uvedu dva příklady: porovnejme, jak tomu bylo v NDR a NSR blahé paměti. Prakticky stejní lidé, dva hospodářsko-politické systémy, jeden úžasně prosperoval a druhý byl nesvobodný a daleko méně produktivní. Zato se snažil vypadat úžasně (dokonce podváděl - zavedli tam povinný státem organizovaný doping pro své sportovce). V reálu ten kvalitativní rozdíl potvrzovali běženci, kteří i za cenu možné ztráty života přebíhali z NDR do NSR a nikoli obráceně. To těžko zpochybníš.

Dnešním příkladem jsou obě Koreje Severní a Jižní, snad to detailně nemusím rozvádět. Naprosto stejní lidé, kdysi z jednoho národa, a dnes: nesrovnatelná prosperita na jedné a bída na druhé straně. Stejně tak demokracie a svoboda na jedné a diktatura na druhé straně. Tyto rozdíly nejsou rozhodně způsobeny (ne)schopností lidí, ale politickým a hospodářským uspořádáním.

Pravda je, že v sousední Číně se daří spojovat politickou totalitu se "svobodným" tržním podnikáním, které je ovšem do velké míry kontrolováno vládnoucí stranou. Lid se prakticky po masakru na Tchchien-an-men již nebouří a režimu se úspěšně podařilo jej chytit na jednoduše materialistickou vábníčku. Navíc ta ohromná země má již historicky dáno žít kolektivismem, takže pevné a jednotné vedení masám Číňanů není proti mysli. My jsme ale úplně jiní ...

Co z těch pokusů sociálního inženýrství pro nás plyne? Zřejmě bychom měli být vděční osudu i konkrétním aktérům, že jsme po 60 letech opět svobodní a "vláda věcí Tvých k Tobě se navrátila". Svoboda je tou hlavní podmínkou "sine qua non", bez které to nejde.

I já se také stále zamýšlím nad tím, proč spousta lidí u nás nevnímá pozitivně tu změnu ze "systému NDR" na "systém NSR" totiž z reálného socialismu na demokratický kapitalismus. Značná část obyvatelstva země je stále více rozladěna a je ochotná naslouchat hlasům předkládajícím rozličné polopravdy, nepravdy a spiklenecké teorie. A nejen naslouchat, ale také po sítích je rozsávat a inkorporovat do své mysli, do svého světonázoru.

Důvodů podle mne je hafo: správně říkáš, že mnoha lidem vlastně není dána potřeba svobody a nevdají jim, když jsou ovládnáni a řízeni, zato oceňují velice ty sociální "jistoty", které měli za socíku a také jim vyhovovalo to klamně rovnostářství (tzv. spravedlnost). Mnoho lidí bylo zklamáno vývojem země od sametové revoluce a jejich očekávání se vlastně nenaplnila. Právděpodobně počítali s výhodami minulého režimu obohacenými materiálním blahobytem a nejasně pojímanou svobodou (pokud možno neohraničenou).

Další věc: Západ vedený Spojenými státy se nepochybně od dob "kdy jsme po něm toužili" změnil k horšímu, v jistém smyslu jakoby mířil "progresivisticky" k jakémusi podivnému neomarxismu. Z toho vyplývají vcelku oprávněné kritické až negativní postoje i k současné Evropské unii. Současná podřízenost Bruselu trochu připomíná minulou podřízenost Moskvě a právě osvobození se z tenat sovětského politbyra jsme snad všichni vnímali jako definitivní národní osvobození. Soudnému

mozku je ale jasné, že v našem geopolitickém postavení státní neutralita nepřípadá do úvahy (to bychom, možná nechtěně, vztáhli opět ruce k tomu Kollárovu velikému dubisku). Nejsme Švýcarsko ba ani Rakousko.

Dnešní Brusel řízený Německem a Francií nám úplně neseď a z východu přichází hybridní působení, hoaxy a dezinformace, na které naskakují proruští sympatizanti. Novodobé sociální sítě bohužel vše jen usnadňují a umocňují ... Nejnověji Covid19, inflace, problémy s cenami energií a do toho ruské harašení zbraněmi - to už opravdu stačí!

Navrhují řešení: v každé zemi, kde je obyvatelstvo polarizováno nesmiřitelně půl na půl vytvořit dva administrativní celky - v jednom by žili a vládli si ti "leví" - kolektivisté - progresivisté a ve druhé ti "pravcoví" - individualisté - konzervativci. Středový váhavec by to mohl vyzkoušet podle svého výběru.

Časem by se určitě "pravda" ukázala.

Ivan.

Věk muže

0-20 let: muž je jako FIAT, malý a hravý

20-30 let: muž je jako PORSCHE, rychlý s ladnými tvary

30-40 let: muž je jako HONDA, perfektní a spolehlivý

40-50 let: muž je jako DACIA, slibuje víc, než může dát

50-60 let: muž je jako LADA, musí se startovat ručně

60+ : čas na změnu značky

Děti se ptají Boha

Milý Bože, čekám na jaro, ale stále nepřichází. Prosim Tě, nezapomeň na to. Marek

Milý Bože, celé prázdniny jen lilo a táta měl hroznej vztek a říkal o tobě takové věci, které se nesmí říkat. Doufám, že ho nepotrestáš. Tvůj kámoš, ale nepovím, kdo jsem.

Milý Bože, někdy na tebe myslím, i když se zrovna nemodlím, Eva.

Milý Bože, chtěl bych být vynálezcem, ale nevím, co mám vynalézat. Kája

Milý Bože, od té doby, co tě znám, si vůbec nepřipadám sama. Káča

Milý Bože, je to pravda, že se táta nedostane do nebe, když bude doma mluvit jako na fotbale? Anička

Milý Bože, miluju tě, protože jsi nám dal, co potřebujem k životu. Ale rád bych, abys mi řekl, proč jsi to udělal tak, že musíme zemřít? Kuba

Milý Bože, kdybych já byl bohem, mně by to tak dobře nešlo. Drž se! Filip *stejnojmenná kniha*

Vše je tak akurátní...

Je až podivuhodné, jak jsou fyzikální vlastnosti a měřítka naší přírody sladěná s potřebami a časovým horizontem života člověka. Uvaříte si čaj, nalijete ho do hrnku a on z teploty varu v průběhu nějakých patnácti minut zchladne na pitelnou teplotu. Obdobně polévka a vařená strava. Představte si, že by tepelná kapacita okolních předmětů byla řádově vyšší, pak by nejen vaření trvalo o mnoho déle a spotřebovalo více paliva, ale také bychom čekali neúměrnou dobu, než potrava bude dost chladná k požití. Voda má takovou hustotu a viskozitu, že se v ní můžeme pohybovat a plavat. Vítr většinou fouká tak akorát, aby nás spíše osvěžoval, než deptal. Teplota prostředí se na většině míst planety pohybuje v relativně malém rozmezí +40 až -40°C, které zahrnuje i bod tuhnutí vody, ale ne našťestí její var. Délka lidského života a roční produkční cykly spolu s denní periodicitou působí, že máme pocit dlouhého života. Nemuselo by to tak být.

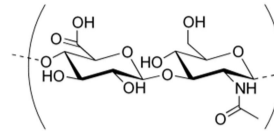
Jistě to není proto, aby nám to vyhovovalo. Spíše my jsme tu proto, že tu byly tak vhodné podmínky pro naši evoluci. Prostě vyhráli jsme jackpot.

Kyselina hyaluronová

V kosmetice se o žádné látce nemluví víc, než o *kys. hyaluronové*. Ženám vrací mládí, tím, že vyhlazuje vrásky. Je to přirozeně se vyskytující glykosaminoglykan, čili lineární polysacharid, o vysoké molekulové hmotnosti. Je složena z opakujících se disacharidových jednotek, kdy každá z těchto jednotek obsahuje kyselinu D-glukuronovou a N-acetylglukosamin. Kyselina hyaluronová může jako kyselina existovat pouze v silně kyselém prostředí.

Protože v organismu je až na výjimky hodnota pH v rozsahu od mírně kyselého po mírně alkalické, existuje v tomto prostředí kyselina

hyaluronová pouze v podobě soli, nejčastěji sodné. Má vysokou afinitu k vodě, což pozitivně ovlivňuje elasticitu (hydrataci) tkání, např. kůže, chrupavky apod. Hyaluronan se váže na celou řadu buněčných receptorů, čímž jednak fixuje buňky do sítě a jednak reguluje procesy probíhající v buňkách. Kyselina hyaluronová na sebe dokáže vázat velké množství vody – až 6 litrů na 1 gram. Hyaluronan se dnes vyrábí fermentačním způsobem s využitím bakterií, které ho přirozeně produkují jako kapsuli pro svoji ochranu.

Přísluví opět trochu jinak

- "Kdo jinému jámu kopá, je hrobník"
- "Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se dojde pro pivo"
- "Kdo se směje naposled, ten má dlouhé vedení"
- "Čas jsou peníze. Peníze jsou lidi. Lidi jsou čas."
- "S poctivostí nejdřív pojdeš."
- "Tchýně a vodka je nejlepší studená."
- "Neodkládej na zítřek, co můžeš odložit na pozítří."
- "Život je pes, nejlepší přítel člověka."
- "Tak dlouho říkal *hop*, až mu přeskočilo"
- "Lež, máš krátké nohy."
- "Kdo hlodá, najde."
- "Ve dvou se to lépe zahne."
- "Láska i nemoce přenáší."

Navigace

Člověk potřeboval navigaci od pradávna. Ještě jako zvíře a pak když jako pravěký lovec šťval a ulovil jelena, se s ním také musel dokázat vrátit zpět do jeskyně. Později tím víc, když začal cestovat. K dokonalosti přivedli navigaci Polynésané. Trefit se v nekonečných vodách Pacifiku na pevninu nebylo snadné. Brzy přišli na to, že navigaci usnadňuje Slunce a v noci hvězdy. Později, když už vypomáhala věda, bylo snadné určit zeměpisnou šířku, ale délka činila velké obtíže a tak navigační chyby byly velké. Vyřešily to až přesné hodiny s pružinou a bez kyvadel. Lodě se plavily pomalu a tak bylo dost času navigovat. Horší to bylo s letadly za druhé světové války v zatemněné krajině. Plně se to projevilo již při historicky prvním výsadbku BENJAMIN (rt. Otmár Riedl). Skončil naprosto neúspěšně, a to i přesto, že byl velice pečlivě a dlouho připravován a mezi Londýnem a Prahou k němu bylo vyměněno pět desítek depeší. Místo cílové oblasti u Křečhoře nedaleko od Kolína přistál parašutista až u Landecku v rakouských Alpách v blízkosti italských hranic. Vzdušnou čarou celých 465 kilometrů od Křečhoře. Tento neslavný „rekord“ v míře navigačního omylu se našťestí až do konce války nikomu nepodařilo překonat. Přestože Riedlovi se nakonec podařilo s velkým štěstím přežít, operace BENJAMIN byla ztracena. Nálety bombardérů obou stran navigovaly i radiové paprsky, přesto žádná sláva.

Něco jiného je to dnes, když máme GPS a také Galileo a další. První má civilní přesnost 3 m a druhý dokonce pod jeden metr. Systémy využívá i přesně naváděná munice, takže dnes něco utajit a zamaskovat rozhodně není snadné. Navigace v mobilech nás bezpečně dovede do cíle a dokonce nám ukáže, v kterém pruhu máme odbočit. Je to příjemné, ale nepovede to k postupnému zakrnění naší schopnosti orientace, jako se to stalo našemu čichu?

Řešení úlohy: není

A slovo závěrem

Tak už máme zase válku na okraji Evropy. Nezasahuje nás, ale týká se nás. Každá válka je nebezpečná v tom, že destabilizuje svět a často se umí zvrhnout směrem, který nikdo nepředpokládal. Po sarajevském atentátu v r. 1914 mělo být potrestáno jen Srbsko. Po obětování Československa v Mnichově měl být také klid. Pro chiméry mocipánů však trpí lidé, ztrácejí své rodinné zázemí, majetek a někdy i život. A to je neodpustitelné. I když je agresor a padouch jasný, vždy bychom si měli položit také otázku – udělali jsme všechno správně a pro to, aby k této situaci nedošlo?